

3. General Education Requirements Program Requirements, Washington University. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 14.06.2013: . – Загол. з екрану. – Мова англ.

4. Refugee and immigrant training program. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 14.06.2014: . – Загол. з екрану. – Мова англ.

Науковий керівник: Свириденко О. О.

Я. В. Крїт

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тривала антитерористична операція на сході України зумовила виникнення надзвичайно складної ситуації в Україні, появу значної кількості внутрішньо переміщених осіб. Станом на 11 березня 2019 року, за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, взято на облік 1 363 891 переселенець з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим. Поява внутрішньо переміщених осіб (ВПО) – виклик для України та її соціальної політики, фахівців соціальних служб, адже чинна в державі система соціальної підтримки не передбачала роботи з такою групою клієнтів, а самі фахівці соціальної сфери не володіли методологічним інструментарієм та не мали належної підготовки.

Мета статті – дослідити особливості соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами в Україні.

Про актуальність проблематики соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами свідчать наукові праці та дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед сучасних вітчизняних вчених заслуговує на увагу праці О. Балакіревої, М. Ніколайчук, Г. Гудвін-Гілл, А. Акмалової.

Внутрішньо переміщеної особи – це особи котрі втрачають місце проживання у результаті збройного конфлікту, внутрішньої ворожнечі, систематичних порушень прав людини або стихійних лих і перебувають на території власної країни [2], це специфічна цільова група, якій притаманні різноманітні ознаки, детерміновані особливими потребами, особистісними характеристиками та впливами зовнішнього середовища [3].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» «внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах і має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру» [4].

Перед даною соціальною групою в Україні постає ряд гострих проблем. Першочерговою проблемою внутрішньо переміщених осіб є житло. Відповідно до Державної програми «Доступне житло» Черкаському регіональному управлінню Держмолодьжитло у 2018 році з державного бюджету було виділено 2 813 523 грн, що дало можливість забезпечити житлом сім родин внутрішньо переміщених осіб. Загальна черга даної категорії в Черкаській області складає близько 200 родин. На 2019 рік з державного бюджету для забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб виділено 2 865 000 грн.

Також однією із головних проблем є працевлаштування внутрішньо переміщених осіб. У зв'язку з цим протягом останніх років обласні центри зайнятості в Україні переформатували свою діяльність, спрямовуючи її на подолання тих викликів, які постали на сучасному ринку праці перед внутрішньо переміщеними особами. Відповідно до статті 24-1 Закону України «Про зайнятість населення» передбачено наступні заходи щодо сприяння зайнятості внутрішньо переміщених осіб: компенсація роботодавцям витрат на оплату праці

за працевлаштованих безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб; компенсація витрат на їх перепідготовку чи підвищення кваліфікації; компенсація фактичних витрат на переїзд до іншої адміністративно-територіальної одиниці місця працевлаштування та витрати для проходження медичного огляду для працевлаштування. Профінформаційні та профконсультаційні семінари центрів зайнятості спрямовані на розширення обізнаності ВПО реалій ринку праці та сприяють відпрацюванню навичок, які допомагають у працевлаштуванні.

Серед проблем молоді з числа переселенців можна виокремити наступні: низький рівень зацікавленості роботодавців у працівниках з відсутністю трудового стажу чи досвіду; важкість адаптації і великі очікування від роботи (завищені амбіції молоді відносно оплати праці й престижності професій не співвідносяться із пропозицією роботодавців); відсутність чіткої професійної визначеності; не знання своїх професійних схильностей. З метою вирішення цієї проблеми центри зайнятості створюють загальнодержавну систему підготовки та перепідготовки молоді та сприяють їх сертифікації [6].

Внутрішньо переміщені особи, покинувши своє постійне місце проживання зазнають фінансових проблем. З метою соціальної підтримки внутрішньо переміщених сімей відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» Департаменти соціальної політики в обласних державних адміністраціях надають щомісячну адресну допомогу для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг. Допомога призначається сім'ям, виплачується одному з членів родини у таких розмірах: для осіб з інвалідністю I групи та дітей-інвалідів – 130% прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб; для осіб з інвалідністю II групи – 115% прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб; для осіб з інвалідністю III групи – прожитковий мінімум для непрацездатних осіб; для працездатних осіб – 442 гривні на одну людину.

17 січня 2018 року Кабінет Міністрів України затвердив підвищення розміру адресної допомоги (1000 гривень на місяць) для непрацездатних осіб (пенсіонери та діти). Також для всіх без винятку сімей вимушених переселенців збільшується граничний розмір загальної суми грошової допомоги – 3000 гривень на місяць, і 5000 гривень – для багатодітних сімей.

З 2014 року в Україні для вирішення проблемних питань внутрішньо переміщених осіб створено центри допомоги вимушеним переселенцям, до роботи в яких залучаються всі суб'єкти соціальної роботи, благодійні та громадські організації. У центрах переселенцям надається гуманітарна допомога у вигляді продуктових наборів, одягу та взуття, засоби гігієни, постільна білизна, ковдри, подушки, кухонний посуд та інше. Окрім того, для забезпечення невідкладної медико-психологічної допомоги функціонують психолого-консультативні та медичні пункти.

Висновки: Внутрішньо переміщені особи мають низку проблем, які не мають чіткого механізму їх вирішення. Вивчення реальної ситуації в Україні дозволяє стверджувати, що пріоритетним у соціальній роботі щодо внутрішньо переміщених осіб має стати їхня адаптація та соціально-економічна інтеграція, яка значною мірою залежить від низки об'єктивних чинників: наявності дієвого законодавства, інноваційних технологій, можливості їх впровадження та професіоналізму соціальних працівників. Але інтеграція внутрішньо переміщених осіб у нове середовище залежить в більшій мірі не від отримання соціальних послуг та допомог, а від активізації кожної окремо взятої особи.

Список використаних джерел:

1. Акмалова А. А., Капицын В. М., Акмалова А. А. Социальная работа с мигрантами и беженцами. Москва, 2008. 220 с.
2. Гудвін-Гілл Г. С. Статус біженця в міжнародному праві. Москва, 1997. с. 314–315.
3. Nikolajchuk M. The constituent elements of the mechanism of regulation of migration processes of the rural population. *Rehional'na ekonomika*. №37. С. 105–112.
4. Про захист прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.

5. Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 505. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-p>.

6. Солодько А. Доронюк Т. Захист соціально-економічних прав внутрішньо переміщених осіб: першочергові завдання для України. URL: http://www.cedos.org.ua/system/attachments/files/000/000/045/original/CSR_IDP.pdf?1400493355

Науковий керівник: д. філос. н., професор Коломієць О. Г.

Т. В. Куценко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЯВІВ ДЕЛІНКВЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ

Однією з найскладніших та найсуперечливіших проблем сучасного покоління є проблема антисоціальної поведінки дітей та підлітків. З кожним роком в Україні зростає рівень злочинності саме серед молоді.

Бажання самоствердитися, бути не схожими на інших змушують підлітків йти на необдумані вчинки, іншими словами проявляти делінкветну поведінку. У таких дітей виникають труднощі адаптації – проблеми пристосування до існуючих соціальних норм, тож вони обирають інший шлях. Зазвичай це злочинні компанії, вживання алкоголю, наркотичних речовин, ризик заради адреналіну та ін. На сьогодні делінкветність підлітків несе неабияку загрозу як їм так і суспільству загалом.

Соціально-педагогічні аспекти роботи з делінкветними підлітками розглядали: О. Кривонос [6], Л. Вольнова [3], В. Волканова [2], З. Шевців [6], М. Богомолва [1], К. Дуванська [5] та ін.

Мета статті: теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка соціально-педагогічний аспект делінкветності підлітків молодшого шкільного віку.

Делінкветності молодших підлітків потребує детальнішого дослідження. Важливо вчасно діагностувати прояви делінкветності у цьому віці щоб попередити подальше руйнування моральних цінностей особистості та формування злочинної поведінки. Варто зазначити, що підлітковий період характеризується як складний та кризовий. Підліток часто не усвідомлює наслідки власної поведінки і не прагне до змін.

Для визначення наявності делінкветних проявів у молодших підлітків нами було проведено соціально-педагогічне дослідження на базі Хутірської загальноосвітньої школи I-III ступенів.

Із цією метою ми провели бесіди із соціальним педагогом, психологом, учителями школи та провели анкетування серед учнів 5-6 класів, скориставшись анкетною «Діти і протиправна поведінка». Загалом в експерименті приймали участь 50 осіб, а саме учні 5 класу у кількості 31 учень (12 хлопців та 19 дівчат), у 6-му – 19 учнів (10 хлопців та 9 дівчат). Всього було поставлено 12 запитань серед яких слід виокремити такі: « В чому, на вашу думку, основна причина, що спонукає дітей до протиправних дій? Чи вживали ви коли-небудь наркотики?» (жодна дитина з опитаних не вживала шкідливих речовин), «Яке ставлення у вас до крадіжок, алкоголю, наркотиків та проституції?», «Яку ви нестимете відповідальність за вживання алкоголю, наркотичних речовин?» і т.д. Саме ці питання допомогли нам якісно оцінити наявність делінкветних проявів у молодших підлітків. Результати по деяких питаннях ми подали нижче: